

Grönholmarnas naturreservat

Skötselplan

Upprättad 2001, Fastställd 2002
Länsstyrelsen Östergötland

SKÖTSELPLAN FÖR GRÖNHOLMARNAS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast om 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2001. Planförfattare har varit Lars Gezelius.

Innehållsförteckning

A. Allmän beskrivning

- 1. Administrativa data**
- 2. Grund för beslutet, ändamål och reservatsföreskrifter**
- 3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden**
 - 3.1 Naturbeskrivning
 - 3.2 Kulturhistoriska förhållanden
 - 3.3 Nuvarande markanvändning
 - 3.4 Tillgänglighet
 - 3.5 Slitage- och störningskänslighet
 - 3.6 Anordningar för friluftslivet
 - 3.7 Källuppgifter

B. Plandel

- 1. Disposition och skötsel av mark**
 - 1.1 Kvalitetsmål
 - 1.2 Skötsel-råden
 - 1.3 Jakt
 - 1.4 Utmärkning av reservatets gräns
- 2. Anordningar för rekreation och friluftsliv**
 - 2.1 Övergripande mål
 - 2.2 Riktlinjer och åtgärder
 - 2.2.1 Information
 - 2.2.2 Renhållning
- 3. Tillsyn**
- 4. Dokumentation och uppföljning**
 - 4.1 Dokumentation och inventeringar
 - 4.2 Uppföljning
- 5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen**
 - 5.1 Ekonomisk utredning
 - 5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bilagor

1. Utdrag ur topografisk karta
2. Utredning av kostnader för naturvårdsförvaltningen

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data om naturreservatet

Reservatets benämning:	Grönholmarnas naturreservat
Objektnummer:	0502117
Kommun: Socken:	Norrköping
Lägesbeskrivning:	Borg
Kartor:	Öar i östra delen av sjön Glan, väster om Norrköpings stad. Topografisk karta 08 G NV Ekonomisk karta 086 92 64 98 50 1513 46
Koordinater:	Den heldragna linjen på till beslutet bifogad karta.
Gräns:	Borg 8:6
Fastigheter:	Staten genom Naturvårdsverket
Markägare:	20 ha, därav land 4 ha. Stora ön är 3,2 ha. Lilla ön 0,8 ha.
Areal:	Klipphällar 1 ha Öppen gräsbärande mark 1,5 ha Hällmarkstallskog med björk, al och ask 1,5 ha
Naturtyper:	Länsstyrelsen Östergötland
Naturvårdsförvaltare:	

2. Ändamål, föreskrifter och grund för

beslut

(se beslut om Grönholmarnas naturreservat)

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturbeskrivning

Grönholmarna ligger i sjön Glans sydvästra del. Glan har en normal medelvattennivå på 21,5 meter över havet och öarnas högsta punkt ligger ca 30 meter över havet. Glan har följande max-min vattennivåer: högsta högvattennivå 22.84 m, normal högvattennivå 22.05 m, normal lågvattennivå 21.10 m och lägsta lågvattennivå 20.46 m.

Öarnas berggrund utgörs av andalusitglimmerskiffer som går i dagen i öarnas västra delar. På hållarna finns isräfflor. De östra delarna av öarna är överlagrade med svallad sandig-moig morän och svallsand.

Lilla Grönholmen är långsmal i sydost-nordvästlig riktning ca 250 meter lång och 40 meter bred. Ön är bevuxen med äldre tall, ask, alm, lind, ek, getapel, björk och klibbal. I nordvästra delen finns öppna klippvallar. I fältskiktet finns rikligt med fackelblomster på södra stranden. I övrigt bl a axveronica, renfana, krussilj a, tulkört och fyrkantig Johannesört.

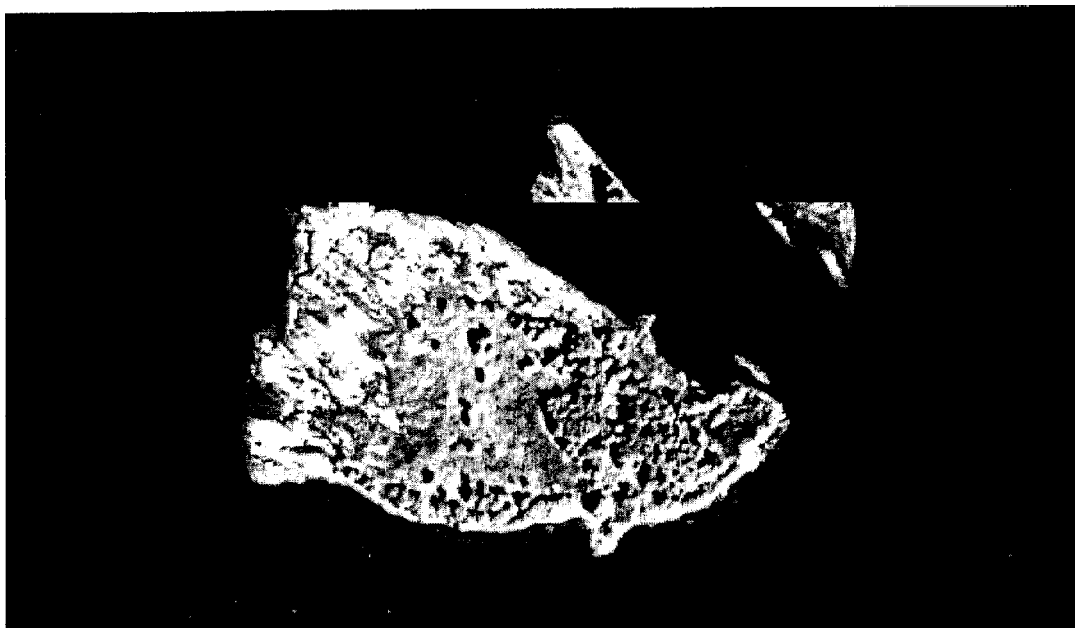
Stora Grönholmen är ca 3,2 ha, ca 280 x 160 meter. I östra delen dominerar ung björkskog och yngre tall på grus eller morän. Centralt finns en öppen gräsmarksyta som övergår i klippvegetation och kala klippor. I söder längs stranden finns videsnår och al. Bland kärlväxter har noterats fackelblomster, hallon, druvfläder, nypon, getapel, vass, hundkex, blåsuga, renfana, mjölkört, ärenpris, fyrkantig johannesört, tulkört, gul fetknopp, styvmorsviol, käringtand, kärrtistel mm. På denna ö finns resterna av en bunker. Den öppna gräsmarksytan är ett resultat av att ön röjdes på blindgångare på 1980-talet. Hela ön var då avröjd.

Fågelliv

Vid besök i juni 1999 konstaterades följande fågelarter häcka (siffrorna avser minimiantalet par); skäggdopping 1, häger 4, storskarv 10, vitkindad gås 6, kanadagås 1, snatterand 2 (NT), vigg 9, strandskata 4, drillsnäppa 1, gråtrut 120, havstrut 1, fiskmå 20, fisktärna 1 och i övrigt sävsparv, lövsångare, törnsångare och trädgårdssångare. Göran Andersson, Norrköping, konstaterade 2001 85 skarvbö på Lilla Grönholmen och 2000 var det 55 bö.

1993 konstaterades 209 bö av skratmå och ett bö av snatterand (NT) på Stora Grönholmen.

Fågellivet inventerades även 1981 och då dominerade en stor skratmåskoloni om 125 par, med inslag av fisktärna 10 par och fiskmå 25 par. Då häckade även mindre strandpipare 1 par (NT), större strandpipare 1 par, strandskata 2 par, drillsnäppa 1 par, storskrake 1 par, vigg 2 par, gräsand 2 par och kanadagås 1 par. Rödbena observerades under häckningstid.

Grönholmarna. Ortofotot är från 1997. Det är godkänt för spridning enligt medgivande från Lantmäteriverket 1997. Ur GSD - Ekonomiska kartan diarienummer 507-97-884 och GSD - Grön Kartbild diarienummer 507-98-4761.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden och markhistoria

På häradskartan Memmings härad från 1869-70 namnges öarna som St. och L. Granholmen tillhörande Wii hemman. Öarna var utmark och Stora Grönholmen var bevuxen med lövskog. Enligt länsstyrelsen fornlämningsregister finns inga kända fornlämningar på öarna.

Öarna har tidigare varit F13:s skjutmål. Verksamheten pågick 1943 - 1970. Skjutning mot öarna har skett med 12,7, 20 och 30 mm automatkanon. Sanering har skett under en följd av år men risken är stor att det finns mycket kvar, bl a i vattnet runt öarna. I marken finns en del skrot av järn och mindre delar koppar. Obetydliga mängder av diverse andra tungmetaller kan finnas. Rester av en cementbunker finns på Stora Grönholmens sydsida, strax öster om mitten. Lämningarna har riskklass 4, (enligt Försvarets bedömning). Den riskklassen bedöms som att inga vidare åtgärder behöver vidtagas. Ammunitionsröjningar (sprängning av blindgångare) har gjorts enligt nedan:

1970: 12,7 mm prof.	42 st	1974: 12,7 mm prof.	836 st
20 mm pbrandgr	196 st	20 mm pbrandgr	4430 st
1976: 12,7 mm prof.	126 st	1978:12,7 mm prof.	396 st
20 mm pbrandgr	843 st	20 mm pbrandgr	3175 st

Dessutom tillvaratogs 150 kg amskrot 1978. Efter denna röjning bedömdes röjningarna som tillfredställande ur säkerhetssynpunkt.

3.3 Nuvarande markanvändning

Ingen.

3.4 Tillgänglighet

Öarna är tillgängliga med båt.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Den häckande fågelfaunan är störningskänslig. I övrigt torde öarna inte vara känsliga för slitage.

3.6 Källuppgifter

SGU. Geologiska kartbladet Norrköping NV. Serie Ae Nr. 14. Stockholm 1972.

Generalstabens litografiska anstalt. 1877. Häradskartan över Memmings härad, kartlagd 1869-70.

Fredriksson, R. & Vuorinen, J. 1983. Häckfågeltaxering vid Glan. Vingspegeln 2:2-25.

Försvarmakten. 1993. Registerblad, miljöfarliga lämningar.

B. PLANDEL

1. Disposition och skötsel av mark

1.1 Kvalitetsmål

Syftet med Grönholmarnas naturreservat är att bevara biologisk mångfald och skydda livsmiljöer för skyddsvärda arter, framförallt ett rikt fågelliv med goda möjligheter till reproduktion. Syftet ska nås genom att öarna huvudsakligen lämnas orörda och att fågellivet inte störs under häckningstiden.

Kvalitetsmålet är att öarna ska ha ett stort inslag av gamla grova träd, ha en rik förekomst av död ved i olika stadier av nedbrytning samt ett rikt fågelliv med reproducerande simfåglar, häger, storskarv, vadare och kolonier av måsfåglar och tärnor.

Kvalitetsmålet ska nås genom att öarna till övervägande delen lämnas för fri utveckling och att besöksförbud ska råda under fåglarnas häckningstid. Naturliga störningsregimer såsom påverkan genom brand och vind ska tillåtas.

1.2 Skötselområden

Reservatet har indelats i tre skötselområden.

Skötselområde 1, Lilla Grönholmen

Mål

Tallnaturskog med ett stort inslag av lövträd. Rik förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier och en rik häckfagelfauna.

Åtgärder

Ön lämnas för fri utveckling.

Skötselområde 2, Stora Grönholmen

Mål

Tallnaturskog i östra delen med rik förekomst av död ved. I väster öppna gräsytor och klipphöllar. Förekomst av en rik häckfagelfauna.

Åtgärder

Återkommande röjningar av buskar på den öppna gräsytan centralt på ön. I övrigt lämnas ön för fri utveckling. Cementbunkern lämnas tills vidare som den är. Den minner om öns tidigare användning. Viss uppstädning kan behövas.

Skötselområde 3, Vattenområdet

Mål

Vattenområde opåverkat av yttre störning eller exploatering.

Åtgärder

Fiske. Fiskerätten ska arrenderas ut.

1.3 Jakt

Inom reservatet är all jakt förbjuden med undantag av att Länsstyrelsen kan meddela tillstånd till skyddsakt efter arterna mink, mård, mårdhund, grävling och räv.

1.4 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

2. Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Naturresevatet ska, under stort hänsynstagande till flora och fauna, framförallt häckande fågelliv, vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet. Tillträdesförbud ska råda under fåglarnas häckningstid.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Information

En informationsskylt med beskrivning av naturreservatet och föreskrifter på tre språk tas fram. På Stora Grönholmen sätts två skyltar upp och på Lilla Grönholmen en skylt. Skyltar om att tillträdesförbud råder ska sättas upp väl synliga från sjösidan med omkring 3-4 skyltar per ö. Information om risk för blindgångare ska finnas. Informationen ska utformas och sättas upp i samråd med militären. Tillträde utanför förbudstiden får ske på egen risk.

2.2.2 Renhållning

Utplacering av sopmaja eller soptunna bedöms inte vara nödvändig.

3. Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet skall ombesörjas av naturvårdsförvaltningens personal.

4. Dokumentation och uppföljning

4.1. Dokumentation och inventering

Det häckande fågellivet ska dokumenteras omkring vart femte år. I skogsmarken ska en dokumentation ske av strukturer och företeelser som har betydelse för bl a rödlistade arter av lägre flora och fauna som t ex ålders- och trädslagsfördelning, mängd och kvalitet av död ved. Den lägre faunan och floran ska dokumenteras innan planperiodens slut.

4.2. Uppföljning

En uppföljning av utvecklingen av naturvärdena ska ske i de områden där åtgärder genomförs.

5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

5.1 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsen har gjort en ekonomisk utredning daterad 2001-11-29 (se bilaga 2). Den ekonomiska utredningen är undantagen från fastställelse.

5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i plandelen redovisade åtgärder bekostas av staten.

EKONOMISK UTREDNING

2001-11-29

Engångskostnader

Markering av reservatets gräns	4 000 kr
Två omgångar av buskröjning	10 000 kr
Dokumentation och inventering	20 000 kr
Informationsskyltar	15 000 kr
Ställning för informationsskyltar	6 000 kr
Summa	55 000 kr

Den ekonomiska kostnadsberäkningen grundar sig på 2001 års prisnivå.

Bilaga 1

Reservatets läge.
Utdrag ur topografisk karta
07 G NV
Skala 1:50 000

Grönholmarnas NR

